

**ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ:
ПОТЕНЦІАЛ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ
УЧНІВ**

Часнікова О.В.

*кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник відділу географії та економіки
Інституту педагогіки НАПН України*

Розвиток фінансової сфери для України є одним із пріоритетних завдань органів державного управління на сучасному етапі економічного розвитку. У Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року ключовими компетентностями, серед інших, визначені підприємливість та фінансова грамотність. Основні положення Державного стандарту базової середньої освіти [1, с. 3] почнуть діяти з 1 вересня 2022 р. для школярів, які навчаються за програмами дванадцятирічної повної загальної середньої освіти.

Фінансова грамотність потрібна людині у будь-якому віці, а учням вона дає перше уявлення про цінність грошей, прищеплює навички планування бюджету і принципів формування заощаджень. З освітньою реформою принципово змінюються вектори освітньої програми для вітчизняних школярів. «Фінансову грамотність» як курс за вибором протягом семи років запроваджує Міністерство освіти та науки України за підтримки USAID.

У 2019 році курс «Фінансова грамотність» обрали 37 тисяч учнів у понад 1200 школах України [2, с. 126]. Наразі дисципліна «Фінансова грамотність» запроваджена як предмет за вибором в загальноосвітніх навчальних закладах України. Основний зміст даного предмету направлений на виробленні у школярів базових знань про гроші, особистий бюджет, суті діяльності фінансових установ.

Проблемами розвитку фінансової грамотності в сучасній українській школі займалися такі вчені і дослідники як О. Рябова, М. Кузнєцова, М. Овчинников, Т. Смовженко, Н. Ткаченко, А. Кузнєцова. Проте, невирішеною залишається проблема недостатньої уваги до предмету «фінансова грамотність» з боку вчителів.

У Державному стандарті базової середньої освіти серед ключових компетентностей – «підприємливість і фінансова грамотність», що передбачають ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, створювати цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності; здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою; уміння розв'язувати проблеми; готовність брати відповідальність за прийняті рішення; здатність працювати в команді для планування і реалізації проектів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність, тощо [?, с. ?]..

Необхідно наголосити, що перевагою впровадження Державного стандарту базової середньої освіти є його комплексність, яка дає змогу врахувати різноманіття і багатоаспектність фінансового та цифрового життя суспільства як невід'ємних складових прогресивного розвитку. Завдяки тому, що підприємливість і фінансова грамотність будуть формуватися на уроках з різних предметів (міжпредметних курсів) з'являється можливість підвищення рівня фінансової грамотності учнів, а також формування навичок захисту їх прав при користуванні фінансовими послугами, в умовах розвитку цифрової економіки.

Складність проблеми підвищення рівня фінансової грамотності диктується необхідністю застосування системи інструментів, яка забезпечить комплексний підхід до вирішення цієї проблеми в закладі освіти. Підлітки, як громадяни України, можуть реалізувати свій потенціал у повному обсязі лише в тому випадку, якщо вони мають фінансові повноваження та спроможність, тому оволодіння фінансовою грамотністю є актуальним завданням. При цьому,

важливу роль в цьому відіграють саме інтерактивні методи навчання як найбільш ефективні засоби завоювання інтересу дитини.

Серед вітчизняних напрацювань, створених для підвищення рівня фінансової грамотності учнів можна назвати проєкт «Цікава фінансова грамотність» від Future Education. Доступні у YouTube відео файли проінформують школярів про особисті фінанси та прості фінансові лайфхаки на кожен день. У середній школі більшість програм фінансової грамотності спрямовані на витрачання та концепцію кредитування, заощаджень, інвестицій та бюджетування. Програми фінансової освіти в старших класах зосереджуються в основному на питаннях бюджетування, використання кредитних карток та компульсивних рішень щодо витрат [3, с. 37].

Застосування інтерактивних методів навчання дітей входить до інтересів соціально відповідального бізнесу. Зокрема цікавим діджитал-рішенням навчання дітей фінансовій грамотності є безкоштовні програми навчання від АТ КБ «Приватбанк» для дітей від 6 до 17 років, а саме Бізнес-школа «ЮніорБанк» та Всеукраїнська олімпіада «Фінансовий геній».

Роботу, спрямовану на підвищення рівня фінансової грамотності дітей, розпочав і Національний банк України. Програма підвищення рівня фінансової грамотності дітей включає написання спеціалізованих книжок та глосарію банківської термінології. Особливе місце у розвитку фінансової грамотності дітей по всьому світі відведено глобальній щорічній ініціативі – Всесвітньому тижню грошей (Global Money Week).

Висновок. Отже, існуюча в Україні проблема низького рівня фінансової грамотності населення, вирішується високим рівнем розуміння цієї проблеми та запровадженням у школі викладання дисципліни «Фінансова грамотність». Державний стандарт базової середньої освіти надає можливості для формування в учнів підприємливості і фінансової грамотності як ключової компетентності.

Також важливим напрямком формування фінансової грамотності учнів є діджиталізоване навчання, яке реалізується в рамках приватних та державних

програм соціальної відповідальності установ, які представляють банківські продукти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт базової середньої освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 року № 898.
2. Концепція формування фінансової грамотності у початковій, основній та старшій школі. Проект. *Географія та економіка в рідній школі*. 2015. № 10. С. 2–4.
3. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як? навчальний посібник. К.: [б.в.], 2019. 272 с.
4. Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні: Проект USAID «Трансформація фінансового сектору». К.: [б.в.], 2019. 49 с.